

Περιφερειακή Ανάπτυξη

Διάλεξη 1: Η σπουδαιότητα της Περιφερειακής Επιστήμης (κεφάλαιο 1, Πολύζος Σεραφείμ)

Δρ. Βασιλείου Έφη
Τμήμα
Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ



Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.



Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.



Τίτλος ενότητας

Υπότιτλος

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

**Περιφερειακή Οικονομική
Και Ανάπτυξη**

Δρ. Βασιλείου Εφη

Περιεχόμενα ενότητας

1. Σπουδαιότητα της περιφερειακής επιστήμης
2. Ορισμοί της Περιφέρειας
3. Κριτήρια διάκρισης περιφερειών

Η Σπουδαιότητα της Περιφερειακής Επιστήμης

Είναι σχετικά νέα επιστήμη, αναπτύχθηκε μετά το 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν το μέγεθος των ανισοτήτων των περιφερειών άρχισε να αυξάνεται και η σχέση "οικονομίας" και "χώρου" απέκτησε ιδιαίτερη σημασία.

Η διαμόρφωση της Περιφερειακής Επιστήμης (Regional Science) ως ξεχωριστού επιστημονικού κλάδου οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον Αμερικανό Καθηγητή Walter Isard.

Η Σπουδαιότητα της Περιφερειακής Επιστήμης

Η παραδοσιακή ανάλυση είχε παραμελήσει τα ερωτήματα που αφορούν το γεωγραφικό χώρο.

Εκτιμούσε ότι ο μηχανισμός της αγοράς ήταν ικανός να εξαλείψει κάθε διαπεριφερειακή ανισορροπία σε σχέση με τους μισθούς, τις τιμές των αγαθών τα εισοδήματα, τα επίπεδα ευημερίας και ανάπτυξης.

Ο «κόσμος» θεωρούνταν **αδιάστατος**, ενώ οι οικονομικές δραστηριότητες αντιμετωπίζονταν ως να ελάμβαναν χώρα «στο κεφάλι μιας καρφίτσας» (Isard, 1956).

Οι επιπτώσεις του παράγοντα «**χώρος**» στη λειτουργία της οικονομίας θεωρούνταν ως δευτερεύουσας σημασίας σε σχέση με την επίδραση του παράγοντα «**χρόνος**».

Η Σπουδαιότητα της Περιφερειακής Επιστήμης

Στη λήψη οικονομικών αποφάσεων η «χωρική διάσταση» διαδραματίζει σημαντικό ρόλο.

Για παράδειγμα στις αποφάσεις αναφορικά με τον τόπο εγκατάστασης μιας επιχείρησης.

Που θα παραχθεί το προϊόν;

Με ποιον τρόπο θα μεταφερθεί;

Σε ποιες αγορές θα διατεθεί;

Η **οικονομική επιβάρυνση** επηρεάζει το τελικό κόστος και την τιμή πώλησης

Η Σπουδαιότητα της Περιφερειακής Επιστήμης

Τα περιφερειακά ζητήματα κατέχουν επίσης κεντρική θέση στις πολιτικές αντιπαραθέσεις, καθώς επηρεάζουν την ευημέρια των πολιτών είτε σε περιφερειακό είτε σε εθνικό επίπεδο

(π.χ. Η οικονομική επίδοση μιας περιοχής, ο διαφορετικός ρυθμός ανάπτυξης, κ.λ.π)

Η Σπουδαιότητα της Περιφερειακής Επιστήμης

Με τη διεύρυνση των περιφερειακών ανισοτήτων η **Χωροταξία** διεύρυνε το περιεχόμενό της.

Οι "απόσταση", "χώρος", "περιφέρεια" ενσωματώθηκαν στις θεωρίες και τα υποδείγματα οικονομικής ανάπτυξης.

Η Χωροταξία, ως ασχολούμενη με την άριστη κατανομή στο χώρο οικονομικών και κοινωνικών συγκεντρώσεων στα χωροταξικά σχέδια που εκπονεί, συμπεριλαμβάνει πλέον και τη μεταβλητή "**ισόρροπη ανάπτυξη**".

Η Περιφερειακή Οικονομική στοχεύει στην οικονομική ανάπτυξη των περιφερειών και τη μείωση των χωρικών οικονομικών ανισοτήτων.

Ορισμός Περιφέρειας

Στα υποδείγματα περιφερειακής ανάλυσης οι περιφέρειες αντιμετωπίζονται ως σημεία ή κόμβοι που συνδέονται μεταξύ τους με δίκτυα (οδικά, μεταφορικά, τηλεπικοινωνιών, ροής εμπορίου, πληθυσμού, τεχνολογίας και πληροφοριών, κ.λπ.).

Με ποιον τρόπο ορίζεται η περιφέρεια:

1. *Συνεκτική γεωγραφική και οικονομική ενότητα (π.χ. Μακεδονία, Θεσσαλία).*
2. Οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή(τα όρια καθορίζονται με βάση κοινά χαρακτηριστικά των διαφόρων ενοτήτων από τις οποίες αποτελείται η περιφέρεια και τη μεταξύ τους λειτουργική αλληλεξάρτηση.)
3. Σε σχέση με τη «χώρα» αποτελεί ένα πιο «ανοικτό» οικονομικό σύστημα (π.χ. Η Μακεδονία αποτελεί περιφέρεια της Ελλάδας, Η Ελλάδα αποτελεί περιφέρεια της Ε.Ε, κ.λ.π.).

Ορισμός Περιφέρειας

4. Κατά τον Isard (1960), περιφέρεια δεν είναι μια αυθαίρετα ορισμένη περιοχή. Αποκτά σημασία λόγω των προβλημάτων της, η επίλυση των οποίων αποτελεί αντικείμενο της Περιφερειακής Επιστήμης. (π.χ. αν τα κριτήρια είναι γεωλογικά είναι δυνατόν η οροσειρά της Πίνδου να θεωρηθούν ότι αποτελούν περιφέρειες)

Τα θεμελιώδη ερωτήματα της Περιφερειακής Επιστήμης, αφορούν:

- (α) στην αύξηση του μεγέθους των περιφερειών
- (β) στη διαφορετική ταχύτητα οικονομικής ανάπτυξης των περιφερειών

Η σπουδαιότητα της μελέτης της περιφερειακής ανάπτυξης στην Ελλάδα

- Ραγδαία υποβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος
- Έντονες περιφερειακές ανισότητες

Τύποι περιφερειών

(α) Οι ομοιογενείς περιφέρειες

Έχουν κάποιο κοινό χαρακτηριστικό:

(α) οικονομικό (π.χ. κατά κεφαλή εισόδημα, ο βαθμός οικονομικής ανάπτυξης, η διάρθρωση της παραγωγής σε τομείς, το καταναλωτικό πρότυπο)

(β) κοινωνικό ή πολιτικό (σύνθεση πληθυσμού, πολιτικές επιλογές, η γλώσσα, το επίπεδο των έργων υποδομής, ο βαθμός αστικοποίησης, η ιστορία της περιοχής)

(γ) γεωγραφικό (τοπογραφικά χαρακτηριστικά και μορφολογία του εδάφους, οι κλιματολογικές συνθήκες, τα αποθέματα φυσικών πόρων).

Τύποι περιφερειών

(β) Οι πολικές περιφέρειες

Περιοχές με λειτουργική συνεκτικότητα και στενή αλληλεξάρτηση μεταξύ τους με σειρά σχέσεων και ροών (ροές αγαθών, υπηρεσιών, πληθυσμού, τεχνολογίας κ.λπ.).

Διαθέτουν ένα **κεντρικό πόλο**, ο οποίος συνήθως είναι η μεγαλύτερη πόλη, π.χ. η πρωτεύουσα της περιφέρειας.

(γ) Οι περιφέρειες προγραμματισμού ή σχεδιασμού

Περιοχές που ορίζονται με κριτήρια διοικητικά και πολιτικά. (π.χ. Η διαίρεση της Ελλάδας σε 13 διοικητικές Περιφέρειες)

Οι περιφέρειες της Ελλάδας

Η διαίρεση της Ελλάδας σε 13 διοικητικές Περιφέρειες οι οποίες υποδιαιρούνται σε 51 νομούς

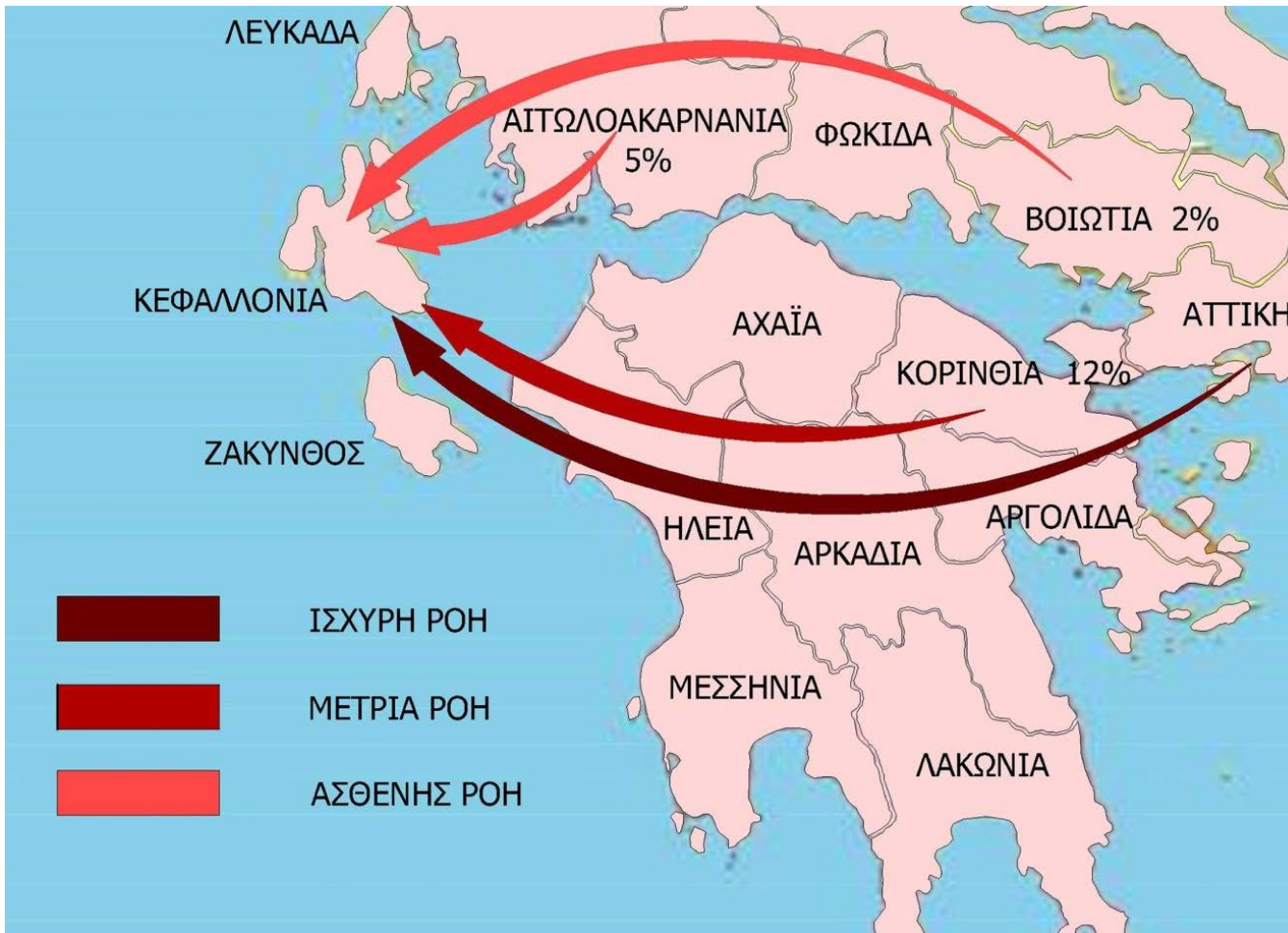


Η εμπορική αλληλεξάρτηση της Ζακύνθου στα βιομηχανικά προϊόντα



Η Ζάκυνθος εμφανίζει μεγαλύτερη εμπορική εξάρτηση με τους με τους Νομούς της Πελοποννήσου και την Αττική παρά με τους άλλους Ιόνιους Νομούς

Η εμπορική αλληλεξάρτηση της Κεφαλονιάς στα βιομηχανικά προϊόντα



Η Κεφαλονιά εμφανίζει εμπορική εξάρτηση κυρίως με τους Νομούς Αττικής, Αιτωλοακαρνανίας, Κορινθίας και Βοιωτίας και καθόλου με τους άλλους Ιόνιους νομούς

Η εμπορική αλληλεξάρτηση της Κέρκυρας στα αγροτικά προϊόντα



Ο Νομός Κέρκυρας συναλλάσσεται εμπορικά κυρίως με τους Νομούς Πρέβεζας, Θεσπρωτίας, Αττικής και Αιτωλοακαρνανίας

Η Στατιστική Υπηρεσία της Ε.Ε (Eurostat) δημιούργησε την Ονοματολογία Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων (NUTS)

Επίπεδο	Περιοχή	Ελάχιστο όριο	Ανώτατο όριο
NUTS 0	Το σύνολο της χώρας		
NUTS 1	Μείζονες Περιφέρειες	3 εκατομμύρια	7 εκατομμύρια
NUTS 2	Οι 13 Περιφέρειες Προγραμματισμού	800 000	3 εκατομμύρια
NUTS 3	Οι Νομοί	150 000	800 000
NUTS 4	-		
NUTS 5	Δήμοι και Κοινότητες		

Δύο προβλήματα προκύπτουν:

- 1) Σημαντικές διαφορές ανάμεσα στον αριθμό και τα μεγέθη των περιφερειών
- 2) Σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών στη διοικητική και θεσμική υπόσταση των περιφερειών

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: <Όνομα Συνεργάτη>

Θεσσαλονίκη, <Ημερομηνία>